

SADRŽAJ

1. Riječ urednika	3
2. Razmišljanja: Informacije i dezinformacije za gluhe ljude	3
3. Kolumna : Početak ili kraj?	7
4. Razmišljanja: Rezultati istraživanja kognitivnih sposobnosti gluhih	9
5. Razmišljanja: Senzibilitet okoline - Hrvatski znakovni jezik	12
6. Događanja: Kazališna radionica kao učionica za prevladavanje diskriminacije osoba s posebnim potrebama	13
7. Razmišljanja: Ples je život	14
8. Događanja: Berlinske demonstracije 2013	15
9. Događanja: “Noć muzeja”	17
10. Događanja: Vijest	18
11. Zanimljivosti: Serija za mlade “Switchhead at birth”	20
12. Razmišljanja: Izložba Mingsheng Pija u Konfucijevom institutu u Zagrebu	22
13. Zanimljivosti: Poznati svjetski putnik i novinar u Hrvatskoj	23
14. Zanimljivosti : Ashley Fiolek	25
15. Događanja: Dragi čitatelji	26
16. Razmišljanja: Tišina koja pleše	30
17. Zabavni kutak	34

“Pljesak jedne ruke” - Časopis Udruge “Kazalište, vizualne umjetnosti i kultura Gluhih - DLAN” - izlazi 6 puta godišnje.

Adresa: Korčulanska 10, 10000 Zagreb

Telefon: 385 1 618 12 90

Telefaks: 385 1 294 92 75

E-mail: dlan@crodeafweb.net

Web stranica: www.dlan.crodeafweb.net

Žiro-račun: 2402006-1100074154 (Erste Bank)

Matični broj: 1608037

OIB: 51629434968

Odgovorni urednik: Angel Naumovski

Glavna urednica: Petra Podhorsky

Dizajn i priprema za tisak: Lino Ujčić

Lektura: Ana Užbinec

Tisak: Tiskara Ban

Ovaj časopis je financiran sredstvima Gradskog ureda za obrazovanje, kulturu i šport



Riječ urednika

Dragi vjerni čitatelji Pljeska jedne ruke!

Danas smo ušli u Europsku uniju. S današnjim danom zaključujemo ovaj dvobroj Pljeska... i obilježavamo ulazak s temom „Što kad uđemo u EU?“. Tu je naravno i mnoštvo drugih prekrasnih i bogatih priloga, koje također često nosimo iz čitave Europe i svijeta (SAD, Kina...).

Zadnjih dana se slavilo, za-pravo, pripremalo za slavlje, a

bilo je raznih prigoda – Trg bana Jelačića, koncerti, Bundek sa svojim vatrometom. Sve je to dalo neki posebni ugođaj.

Posebno se radujem zanimljivim priložima s različitih strana – slikarstvo, kazalište, film, simpoziji, a imamo i jedan doktorat u kojem nas je nekoliko i osobno sudjelovalo.

Zadnjih mjeseci se osjećam posebno umorno, kao da završavam neku cjelinu – kraj nastavne godine, završetak nekih projekata - ali posebno se osjeća priprema za novu cjelinu, uz godišnji odmor

i rezimiranje zadnje godine koja samo tjera na nove aktivnosti. Čestitam Vam na ovom jako uspješnom Pljesku s lijepim priložima i uvijek velikim entuzijazmom. Mislím da smo dinamikom, kvalitetom i raznolikošću dostojni zvati se prvim hrvatskim kulturno-umjetničkim časopisom za gluhe osobe, a već odavno smo orijentirani ne samo europski, nego i svjetski.

Ugodan Vam ljetni odmor i mnoštvo lijepih trenutaka žele

Pljesak i Petra.

išljanja - razmišljanja - razmišljanja - razmišljanja - razmišljanja - razmišljanja - razmišljanja -

INFORMACIJE I DEZINFORMACIJE ZA GLUHE LJUDE (Što se sve događa pred ulaskom HR u EU)

U zadnje su se vrijeme, uz konačni ulazak naše države u Europsku uniju, najčešće putem društvenih mreža, poglavito Facebooka, pojavile razne informacije o tome što nas gluhe i nagluhe ljude u Hrvatskoj očekuje, kao i razne dezinformacije o našem sadašnjem položaju. Dakle, to će biti glavna tema ovoga članka.

VISINA SOCIJALNE NAKNADE

Počnimo od informacije o novčanoj naknadi u obliku socijalne pomoći za njegu i tuđu pomoć gluhim osobama. Ona iznosi 350 kn odnosno 70% od glavne propisane osnovice koja sada iznosi 500 kn. Od toga proizlazi 350 kn za sve nas gluhe koji imamo rješenje Centra za socijalnu skrb za dodjelu socijalne pomoći gluhim ljudima svakog mjeseca. To se događa već više od tri godine. Netko je na Facebooku precizno iznio podatak da

je dodjela socijalne naknade od 350 kn počela još prije osam godina i da je ostala ista sve do danas. No zaboravlja se da je dodjela socijalne naknade gluhim ljudima počela prije točno deset godina, ali tada je osnovica bila 400 kn te se isplaćivalo 280 kn.

Nakon četiri godine uslijedilo je povećanje osnovice na 500 kn, a time je automatski povećana naknada nama gluhima na 350 kn. To nije bilo veliko povećanje, ali nas je baš veselilo. Do danas je sve uredno isplaćivano, no kako su gluhi po psihološkom profilu lakomi i nezadovoljni ponekim stvarima, tako je i ta mjesečna socijalna naknada postala nedovoljna jer su životni troškovi puno veći.

Stoga sada putem Facebooka traže povećanje na neku puno bolju razinu od koje će gluhi moći dobro živjeti, kao u drugim europs-

kim zemljama. Zato svi mi gluhi polažemo velike nade na ulazak Hrvatske u Europsku uniju. Time se automatski žele veće naknade jer je do njih došla dezinformacija da će europski fond financirati hrvatsku socijalnu politiku. Već se naveliko barata svakakvim brojkama, čak i do 1000 kuna mjesečne isplate. Sve su to nerealna očekivanja.

Prvo, istina je da postoji par projekata koje su hrvatski dužnosnici predložili europskom fondu radi dodjele financijskih sredstava za provođenje socijalne politike u Hrvatskoj, ali nije konkretno odlučeno za što će se novci iz tih fondova dodjeljivati. Do sada nisu doneseni nikakvi zakonski okviri za bilo kakvo povećanje socijalne



naknade gluhim ljudima. Zato u ovom trenutku ne možemo još ništa očekivati. Sva pitanja trebamo uputiti voditeljima projekata koji su osmislili vođenje socijalne politike u Hrvatskoj.

Na Facebooku svi odmah skupljaju informacije o visini socijalnih naknada za gluhe korisnike u drugim europskim državama koje su mahom veće od 500 eura. Najviše se izdvaja za nezaposlene u Italiji (800 eura) i u Francuskoj (700 eura). Gluhi ljudi u Hrvatskoj trebaju biti svjesni da su to tradicionalne europske države s dužim stažem razvoja socijalne politike te da u njima postoje visoki socijalni standardi. To su takozvane zapadnoeuropske države koje imaju veći budžet za vođenje državne politike namijenjene korisnicima socijalne politike.

Oni su više od 30, 40 godina ispred nas te su zato toliko razvijene za sve vrste pomoći gluhim ljudima. Možemo pogledati Rumunjsku i Bugarsku koje su zadnje, prije dvije godine, ušle u Europsku uniju, a imaju mizerniju socijalnu naknadu od nas. Ne smijemo zaboraviti da su oni počeli istovremeno s nama isplaćivati socijalne naknade za svoje gluhe korisnike.

Oni isto imaju mali budžet za financiranje paketa socijalne pomoći za tamošnje gluhe ljude i ne pomišljaju na povećanje socijalne naknade iako i njihovi gluhi to priželjkuju. Pogledajmo još dvije nama slične države, Češku i Slovačku. Prije Domovinskog rata te su države izazivale podsmijeh u bivšoj Jugoslaviji jer su bile dosta siromašne. Česi i Slovaci su spasili naš turizam tijekom rata, a te dvije

države su prije desetak godina uspjele ući u Europsku uniju i počele se jako razvijati. Stigle su do vrlo dobrog standarda i postale bolje i bogatije od svih država bivše Jugoslavije. Gluhi Česi i Slovaci su postali bolji od nas Hrvata, no njihova socijalna naknada nije tako velika u odnosu na njihov standard i sve do danas nije poznato žele li je Česi i Slovaci povećati. Pogledajmo onda Sloveniju, gdje uopće nije propisana mjesečna isplata socijalne naknade gluhim ljudima.



Oni imaju pomoć u drugom obliku za razvoj njihove životne djelatnosti. Ne zaboravimo da je Slovenija isto već desetak godina prava europska država. Zato moramo dobro promisliti jer je vrlo nezahvalno tražiti od hrvatskih političara povećanje budžeta za gluhe korisnike socijalne pomoći, budući da naša država u ovom trenutku financijske krize naprosto nema novaca niti slobodnog manevra za stjecanje većeg budžeta za dodjelu socijalnih naknada.

Čak se spekuliralo da će se socijalna naknada smanjiti jer nemamo više novaca za isplatu, no vrlo je velika vjerojatnost da će to sve ostati u sadašnjim okvirima. Vrlo je diskutabilno tražiti od hrvatske Vlade povećanje socijalne naknade radi krpanja našeg životnog standarda. Kao što znamo, socijalna pomoć za njegu i tuđu pomoć nije tu da bi se od nje dobro živjelo, već prvenstveno služi kao pomoć gluhim ljudima za ono što trebaju kako bi primjerice prevladali prepreke

u komunikaciji s čujućim ljudima.

To je smisao dodjele socijalnih naknada. Hrvatska ima sasvim drugačiju situaciju te drugačiji položaj u odnosu na razvijene države pa se ne smijemo uspoređivati s njima. Ne znam odakle bismo mogli povećati naknadu, nauštrb čega? Znam da mnogi hrvatski stanovnici nisu zadovoljni našim političarima i njihovim vođenjem socijalne politike te sumnjaju da postoje drugi financijski izvori za moguće provođenje povećanja socijalnih naknada, ali odgovori tih hrvatskih političara su jednoglasni: novaca uopće nema te se traže bilo kakvi novi izvori novčane mase odnosno mogući rebalans budžeta.

U svakom slučaju, nemamo nikakve nade za povećanjem naše socijalne naknade. Na Facebooku svi traže izvanredne mjere za njeno povećanje, čak putem štrajka i revolucije protiv našeg nesposobnog gluhog glavešine. Još ne znamo postoji li uopće prava kritična masa gluhih ljudi za stvaranje pritiska. Iako smo svi mi gluhi nezadovoljni situacijom, ipak nismo prešli granicu za stvaranje tog pritiska. Svi smo svjesni da još traje financijska kriza koja je zahvatila sve pore našeg društva i svaki bi pojedinac trebao tražiti rješenje svojih problema na svoj način.

Znam da to nije pravedno rješenje, ali dok je društvena situacija vrlo loša, gluhi ljudi bi trebali razviti sposobnost rješavanja problema i sposobnost preživljavanja ako žele razvijati vlastiti standard društvenog života. Kao što su mnogi gluhi razvili sposobnost snalaženja u vezi s poslovima dijeljenja privjesaka u inozemstvu i tako osigurali pristojan izvor zarade jer su dugo nezaposleni. Jedna od sposobnosti gluhih je da si

uređuju život kako sami znaju.

Tako im nalaže Darwinova borba za opstanak i baš radi nje gluhi znaju sami pronaći izlaz iz životnih nedaća. Svaki gluhi čovjek ima svoju životnu priču koja se ne može usporediti s drugim pričama gluhih. Prošlog tjedna je, navodno, u sjedištu Hrvatske udruge gluhih i nagluhih odabrana predsjednica gluhih za mladež prema programu Europske unije. No to je dezinformacija; prava je informacija da je osnovana samo

Radna skupina mladih sastavljena od petero gluhih koji će izraditi program aktivnosti i pomoći za mlade. Takvu pravu informaciju nalazimo na službenim internetskim stranicama iste Udruge. S tog sastanka se proširila još jedna vrlo loša dezinformacija o tome da će se ulaskom Hrvatske u Europsku uniju mjesečna socijalna naknada sa sadašnjih 350 kn povećati na 200 eura. Pored jako lošeg hrvatskog gospodarstva i izostanka plana za izlaz iz krize, nemoguće je pronaći mjesta za povećanje socijalne naknade, čak i na 1500 kn.

To je vrlo visoka socijalna naknada. Iako ništa nije rečeno iz programa europskih fondova da će se novac u većoj mjeri udjeljivati socijalnoj politici u Hrvatskoj, vrtoglava socijalna naknada i nadalje će biti klasična utopija. Trebat će nam godine i godine oporavka i pravog izlaza iz krize te povećanog zamaha hrvatskog gospodarstva da bi moglo poteći više novca koji bi se mogao upumpati u potrebne socijalne slojeve hrvatskog društva.

Kako sada stvari stoje, 350 kn će dugo biti stalna mjesečna naknada i vjerujem da bismo trebali biti sretni da se barem takva i dalje isplaćuje. Stoga nemojte svi vi mladi povjerovati da će doći do

povećanja naknade. Zapadnoeuropske države su imale sreću i razvijeniju ekonomiju pa su više od trideset godina osiguravale prosperitet svojim gluhim ljudima. Mi u Hrvatskoj ćemo tek sada ući u Europsku uniju, kao ranjena ekonomska država, i trebat će nam godine i godine oporavka da bismo se mogli osoviti na noge i polako se izboriti za više svjetla za našu gluhu socijalnu pozornicu.

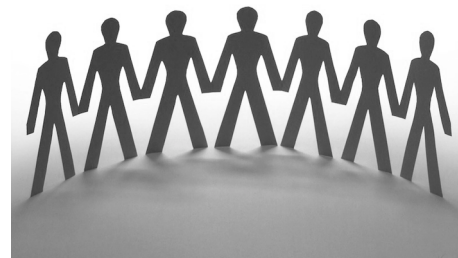
VIDEOMANIJA SVE VIŠE GUBI NA POPULARNOSTI

Na Facebooku možemo vidjeti nekoliko zanimljivih oblika komunikacije gluhih. Kao što smo već prije pisali, svaka gluha osoba ima vlastitu životnu priču i svaka je posebna te se ne može prekopirati niti primijeniti na druge gluhe osobe. Svaka gluha osoba prolazi svoj put u životu koji je posve različit od drugih. Takva manifestacija je dobro vidljiva na statusima na Facebooku.

Dok su gluhi koji su načitani i obrazovaniji skloni pisati razne umotvorine, zanimljive životne dosjetke i razne anegdote kao statuse, drugi, koji su više skloni vizualnim komunikacijama odnosno koji se više oslanjaju na znakovni jezik, radije koriste osobne i druge fotografije ili sve masovnije javljanje putem videoporuka. Gluhi se najradije oslanjaju na takav vid komunikacije te tako imaju direktan masovni utjecaj na vjernu gluhu publiku.

Takva prodorna poruka ima svoje nedostatke, ali u biti je to samo preslika njihove komunikacije u društvu i kao takva je masovno prihvaćena među svim gluhim ljudima u društvu. Zato počnimo pratiti što nam kažu videoporuke, odnosno što nam kažu njihovi protagonisti na znakovnom jeziku.

Nekoliko osoba odlično prezentira svoje viđenje problema koje se odnosi na početnu simpatičnost svega u vezi s ulaskom Hrvatske u Europsku uniju te na obvezatno povećanje socijalne naknade. U sklopu toga gluhi su protagonisti govorili da je u Europi socijalna naknada velika te da i mi u Hrvatskoj moramo dobiti toliku naknadu.



No pri tome zaboravljamo jednu stvar, a to je da ne možemo niti smijemo uspoređivati našu ekonomiju s tim razvijenim ili, kako se to sada kaže, ranjenim ekonomijama, poglavito u Italiji, Grčkoj i Portugalu, a pomalo i u Francuskoj gdje se sve više javljaju problemi. No tamošnje socijalne naknade ipak još dobro stoje u odnosu na našu socijalnu naknadu. Mi u Hrvatskoj nemamo uopće prostora za povećanje naknade osim ako se netko ne dosjeti da možemo preko europskih fondova na temelju prevladanja socijalne razlike povući financijska sredstva.

U ovom trenutku nemamo nikakvu informaciju da je uspješno proveden sličan projekt. Vratimo se videouradcima na društvenoj mreži i kako je prošlo mjesec dana od početka te masovne histerije. To sada poprima sve lošije manire i posve je promijenilo smjer važnosti, tj. sve više se okrenulo prema Sloveniji.

Slovenija nije kriva za to, a svemu je kumovao određeni znak kojim Slovenci imenuju Hrvatsku.

Mi u Hrvatskoj želimo da Slovenci usvoje dogovoreni međunarodni znak za Hrvatsku te ih na taj način primorati da uvažavaju svjetsku odluku da se Hrvatska tako znakuje po standardu svjetskog znakovnog jezika. Moje je mišljenje da je njihova stvar kako oni „znakuju“ za našu državu. Oni se oduvijek tako odnose prema nama. Što se prije naviknemo na njihov stav, to ćemo prije riješiti sve što je potrebno da Slovenija i Hrvatska budu jako



dobre susjedne države. Posve se nepotrebno skrenulo u ovu slijepu ulicu koja ne može dati ništa dobroga. Povrh toga, javljaju se i Srbi i Bosanci s porukama da prestanu prepirke naših pojedinaca sa Slovencima. No, vratimo se osnovnom značenju svih tih videouradaka.

SVEOPĆI BUNT GLUHIH I NAGLUHIH PROTIV GLAVEŠINA

Među početnim videouradcima nalazi se i poruka pojedinaca da je svima nama gluha i nagluha dosta površnih i slabašnih i



ponavljajućih akcija od strane glavešina. Glavna poruka svih tih uradaka jest da su glavešine koji vode i organiziraju udruge gluhih i nagluhih već više od dvadeset godina isti ljudi koji nisu poboljšali naše stanje te nam nisu pomagali i dali prave informacije iz svijeta gluhih s raznih putovanja i konferencija.

Mnogi gluhi uopće nisu zadovoljni radom glavešina. Tako nije isključivo u Hrvatskoj, slično ili posve isto je i u drugim regionalnim državama. U Njemačkoj su već organizirali bunt za potpuno uvođenje titlova na njemačkoj televiziji. Sada čekamo reakcije s berlinskih demonstracija. Nakon prvog vala demonstracija uslijedit će i drugi na kojem će se više usmjeriti protiv tamošnjih glavešina radi boljih programa za gluhe.

U susjednoj Bosni i Hercegovini preko društvene mreže su prikazani videoisječci demonstracija gluhih osoba u Bijeljini gdje su htjeli maknuti glavešinu koji je na istom položaju stajao dvadesetak godina i koji nije ništa napravio za boljitak gluhih i nagluhih ljudi iz toga kraja. U rujnu se pripremaju demonstracije u Sarajevu na kojima žele ujedinjenje cijele Bosne i Hercegovine u pokušaju svrgnuća glavešine te vodeće organizacije za gluhe i nagluhe.

U Srbiji se također događa sve više demonstracija - u Beogradu se polako skupljaju potpisi kako bi se maknulo staro vodstvo te odabralo novo koje će osigurati bolju budućnost gluhim ljudima. Zato pojedinci u Hrvatskoj preko videouradaka pokušavaju poticati te organizirati demonstracije i nadaju se da će ujesen, na Dan gluhih, početi ostvarivati pritisak na aktualne glavešine da se već

jednom odreknu vođenja organizacija za gluhe. Neka prepuste mjesto mlađim i sposobnijim ljudima koji će donijeti prosperitet i bolju budućnost.

Ovakve demonstracije me podsjećaju na poznati bunt iz 1968. u maniri hipi pokreta koji je bio za slobodu a ne za ratovanje. Bit će vrlo zanimljivo vidjeti kako će se odvijati ova sprega između glavešina i nezadovoljnih gluhih i nagluhih ljudi te vidjeti kakva se korist može izvući iz te zbrke.

Treba znati da je ekonomska kriza sada na vrhuncu te da je zato glavešinama sužen manevar raspolaganja financijskim sredstvima, no to nije opravdanje za stajanje na mjestu. Naprotiv, treba iskoristiti sve moguće ideje usred nestašice novca i svaku šansu da se pokrenemo s projektima koji mogu biti ostvareni bez financijskih izvora te, naravno, pronaći druge moguće izvore financiranja.

Treba još jednom uvidjeti da je tijekom druge polovice prošlog stoljeća postojala odlična kreativnost, kada su mnoge gluhe osobe uspjele ostvarivati dobre rezultate i tako udarile dobre temelje za svijetlu budućnost gluhih ljudi. No mi živimo u dobu konzumerizma i svaka ideja je drugačije tretirana te se sve prima na gotovo. To je bitna razlika između prošlosti i sadašnjosti.

Gluhi ne znaju da je tako. Neka da smo morali razmišljati i usred neimaštine napraviti nešto poput radne akcije, zajedničke akcije, te tako ostvarivati prosperitet gluhih koji su tada postali prepoznatljivi dio našeg društva. Sada je drugačije doba, više se puno ne razmišlja već se sve samo prisvaja zdravo za gotovo. Imamo puno jeftinih stvari koje nas guše i tako

gubimo na kreativnosti jer smo navikli sve dobivati. To je krivi pristup, ali tako nije samo među gluha već i među čujućima. Djeca imaju sve više igračaka i sjede pred računalima a sve manje se bave sportom te u školi sve manje uče.

Na taj način polako gube na inteligenciji jer se uopće ne snalaze u borbi za svoj prosperitet te nemaju motiva za probijanje u potrazi za svojim mjestom u društvu. Gluha djeca su se navikla imati svu roditeljsku pažnju i sve dobivati na pladnju pa postaju nesnalazljiva. Stoga nije čudo da traže da im se osiguraju sva moguća prava, a sami neće mrdnuti prstom niti se pokrenuti u borbi za ta prava. Takva omladina je navikla da netko drugi radi za nju. To je pogrešan pristup.

Zato moramo paziti jer se može dogoditi da kada svrgnemo glavešine i dovedemo sposobniju mlađu garnituru da i oni počnu pokazivati

istu ranjivost, samo zato što nemamo novaca i dobru političku vezu s Vladom koja bi shvatila naše potrebe. I što će se onda dogoditi?

Valjda ćemo opet svrgnuti novopostavljene glavešine. To bi mogla biti medvjeda usluga. Najvažnije je da sve postavimo na demokratski način, dakle da sazovemo skupštinu i da svaki kandidat predstavi svoj program i svoje viđenje borbe za boljitak gluha te da tako odaberemo prosperitetnog kandidata. Prošlog tjedna se pojavila jedna dobra informacija - Ministarstvo socijalne skrbi je uspjelo polučiti prve rezultate dugotrajne informatizacije dodjele socijalnih davanja te otkriti da postoji čak 2500 lažnih korisnika koji pored bogatstva još žele primati socijalne naknade, iako po programu socijalne politike nemaju pravo na to.

To vrlo vjerojatno otvara prostor za višak novca koji bi mogao biti preusmjeren gluhim korisnicima, tj. mogućem povećanju socijalne

naknade istima. Treba znati da je to početak. Potrebno je raditi na otkrivanju ostalih lažnih korisnika nakon čega će se skupiti i više od 16 milijuna kuna koliko se skupilo nakon otkrića već navedenih 2500.

Najvažnije od svega jest da se prava informacija treba koristiti u pravom trenutku te da se potrebno pripremati za pravu skupštinu udruge gluha i nagluha gdje bi se odabrao idealni kandidat za provođenje svježih ideja. Nikakva revolucija niti ulični pritisak nam neće donijeti boljitak. Treba dobro izvagati prednosti i mane informacija odnosno dezinformacija te se znati postaviti prema tom pristupu.

mr.sc. Zlatko Orct

mna - kolumna - kolumna - kolumna - kolumna - kolumna - kolumna - kolumna - kolumna - kolum

Početak ili kraj?

Sad već, nakon završetka ove nastavne godine, pomalo umorni od cjelogodišnjeg tempa, nekad više, nekad manje ludog, rezimirajmo što smo napravili, jesmo li ispunili očekivanja, jesmo li napravili propuste, jesmo li nešto novo naučili. Možemo reći da je kraj jednog razdoblja, školskog, polugodišnjeg, pred godišnje odmore, ili se možemo držati – teme – ulazak u EU – početak ili kraj?

Najprije ćemo se osvrnuti na činjenicu da će ulazak u EU biti dobar za osobe s posebnim potrebama jer će se neuredni i zbrdazdola sastavljeni zakoni morati regulirati. Dakle, to je za „nas“ do-

bro. Možda će to povući i druge, one kojima i nije u interesu baš biti oštećenog sluha, govora ili nečeg trećeg.

Nisam vična politici i rijetko imam vremena pratiti sve novinske naslove i Dnevnik, no ipak znam – umorna sam od nekih stvari koje se konstantno ponavljaju u mojem životu. A to je nedostatak vremena za mene samu, kao osobu s nekim potrebama, koja bi trebala još biti i senzibilizirana za potrebe nekih kojima je još teže. Svakodnevica mi to ne dozvoljava. No dozvoljava mi da budem uključena i da marim, da se pitam i da analiziram.

Život se sastoji od trenutaka, a neki od njih su užasno razvučeni, dosadni, monotoni. Stoga je najbolje uživati u svakome od njih. Trenutačno su tako velike vrućine da sam zahvalna što radim u klimatiziranom prostoru i što mogu naći malo vremena za pisanje.

Djeca su zdrava, pas se malo smirio. Mlađa je pjevala i radi na svojem talentu, a obitelj ju svesrdno podupire. Nemam sada velikih briga s njom, dijete se nekako mudro



provlači kroz život, njegujući svoje talente. S prijateljicom koja svira gitaru, čiji su roditelji također gluhi, je tako prekrasno otpjevala dvije pjesme. Cure, bravo! Mi mame smo se ježile i plakale u dvorani punoj roditelja, profesora i djece. To su trenuci kada znaš da je vrijedilo.

Starija me oduševljava i baca u očaj u tako kratkim vremenskim razmacima da nekad ne vjerujem da svi ti osjećaji u meni postoje. Dakle, Lumenica rođena na dan kad i Mozart toliko oscilira u svemu da je nemoguće nekad ne dignuti obrvu, pa i glas!

No hrabro završava svoju prvu godinu srednje škole, a usput je, makar je i ona umorna i zasićena od mojih zabrinutih ispada, ipak ona više potpora meni nego ja njoj. Tako barem ispada.

Imam glas, no nekad kao da ga nemam. No možda bi bilo bolje da sam i Nijema Majka. I šapnem Onome gore: Hej, daj ti (to) sredi, ja više ne mogu, nije više na meni. Ja

sam samo Obična Majka, ona koja mora odraditi posao i nadgledati svoj mali brod, a ponekad i ukrasti koji trenutak za sebe. Kao neki dan na glazbenoj stanci na poslu. Gdje još imaju glazbene stanke na poslu?!

Hrvatska je „blago“ retardirana zemlja, a takvi ulazimo u Europsku uniju. Trebat će joj pomoć, podrška i poticaj da izvuče sve najbolje potencijale iz sebe. Oni nisu mali, no sve je ovisno o „odgajateljima“, hoće li naći pravu mjeru u tome, ne s prevelikim očekivanjima, ne podcjenjujući. Opet mi se provlači paralela s djecom i odgojem. Ako pustiš da padneš, padaju i oni... Stalno držanje na nivou! Ako im pokažeš malo ljubavi, tražit će povrh toga još i više, kao da te testiraju voliš li ih bezuvjetno.

Želim Hrvatsku koja će podupirati ljude koji odgajaju djecu, a ne potkopavati ih. Moraš djeci pružiti neku nadu, neku sliku o tome u što će se sve moći pretvoriti, ako samo budu dobri, poslušni i marljivi. Pod uvjetom da su i odgajatelji takvi.

Teško je zapravo shvatiti kako je ponekad i utješno i naporno svaki dan raditi svoj posao, a opet djeci reći da nema drugog puta.

Makar nema posla ni za one koji žele raditi.

Možda naučiti djecu da od svojeg hobija naprave posao. To bi možda prošlo jednog dana. U današnjoj Hrvatskoj malo tko za to ima sluha, ali pokazuju se neki svijetli primjeri. Slikala je po zidovima i otvorila obrt. Pravila je anđele od papira i otvorila Artstudio. Itd.

I da zaključim ovaj pomalo zbrkan i konfuzan tekst u kojem se isprepliće briga za djecu i ulazak u EU.

Vidjet ćemo kad stignemo tamo kako će nam biti. A do onda, uživajmo u trenutku. Ionako sada nemamo puno više.

Petra Podhorsky



REZULTATI ISTRAŽIVANJA KOGNITIVNIH SPOSOBNOSTI GLUHIH KAKO JE SVE POČELO...

Prije no što sam počela raditi u školi „Slava Raškaj“ nikad u životu nisam upoznala gluha osobu. Samo sam jednom ili dva puta vidjela iz tramvaja grupe mladih gluhih kako pričaju znakovnim jezikom i to mi je izgledalo jako „cool“.

Kad sam počela raditi s gluhom djecom, shvatila sam da svoj posao ne mogu kvalitetno obavljati ako ne naučim znakovni jezik. Učili su me učenici i profesorica koja je bila povezana sa zajednicom gluhih preko rodbinskih veza pa je poznavala HZJ.

Tako je počela moja ljubav prema gluhoj djeci i tom prekrasnom jeziku. S godinama sam bila sve tužnija, gledajući nemoćno kako pametna, sposobna, kreativna gluha djeca završavaju škole za zanimanja koja ih nisu zanimala, a sa svojom inteligencijom mogli bi biti sve što pozele.

Rastuživao me i ljutio negativan stav prema znakovnom jeziku, predrasude da „šteti“ gluhoj djeci i da to nije pravi jezik. U „Slavu Raškaj“ često su dolazila gluha djeca iz SUVAG-a koja nakon više godina školovanja u toj školi nisu naučila govoriti i nisu znala znakovni jezik. Komunikacija s njima bila je nemoguća, osim na najnižoj razini. Većina njih je kasnije naučila znakovni jezik i danas pripadaju zajednici Gluhih.

Počela je moja bitka za razvoj svijesti o Gluhima i znakovnom jeziku, u školi i izvan nje, u novinama, na radiju, na predavanjima i kongresima. Tako smo 2001. godine organizirali simpozij „Znakovni jezik i kultura gluhih“,

a ja sam bila predsjednica znanstvenog odbora, zadužena za program predavanja i izbor pozvanih predavača. Cilj mi je bio dovesti što više gluhih predavača. Došli su Paddy Ladd, Roger Carver, Sharon Ridgeway, Christian Stalzer, Noeal Traynor i drugi gluhi. Osim toga, kao gosti doputovali su gluhi iz 22 države.

Tada je osnovana i udruga DLAN i izvedena je prva predstava „Planet tišine“. Tom prilikom sam prvi put osjetila što znači Deaf Nation, Deafhood i transnacionalizam – gluhi iz svih dijelova svijeta su braća, jedan „narod“. Mogućnost komuniciranja s gluhima iz Singapura, Engleske, Francuske, Španjolske, Japana, Kanade je fantastično iskustvo.

Moja prijateljstva s mnogima od njih traju i danas. Iako su znakovni jezici različiti, nakon kratkog vremena razumijevanje je sve veće. Čarolija znakovnog jezika dovela me do pretpostavke da njegovo korištenje može dovesti i do promjena u kognitivnom funkcioniranju (mentalnim procesima), a to me usmjerilo na put istraživanja utjecaja znakovnog jezika na funkcioniranje mozga.

IZBOR TEME DOKTORATA

Baveći se uz praktični rad i znanstvenim radom, pročitala sam puno literature i radova na temu gluhoće. U većini se sposobnosti gluhih istražuju iz perspektive čujućih osoba, tj. onog što je čujućima važno: govor, slušanje, očitavanje, razumijevanje... Iako zadnjih desetljeća znanost dokazuje koliko je znakovni jezik važan i koristan

za razvoj gluhe djece, nema puno istraživanja koja nam kazuju na razvoj kojih sposobnosti znakovni jezik pozitivno utječe. To me natjeralo da napravim istraživanje u kojem ću ispitivati utječe li poznavanje znakovnog jezika na razvoj različitih vidno-prostornih sposobnosti, prepoznavanja emocija i prepoznavanja odnosa među ljudima.

Dakle, izabrala sam one sposobnosti na koje bi svakodnevno korištenje znakovnog jezika od rane dobi moglo pozitivno utjecati. Zašto baš te sposobnosti? Zato što je pri korištenju znakovnog jezika važno dobro vidno-prostorno pamćenje, obrtanje znakova „u glavi“ (180°), jer svatko znakuje iz svoje perspektive (mentalne rotacije), prepoznavanje izraza lica (gramatika znakovnog jezika), čitanje emocija s lica (koje prate znakove i koje su dio gramatike).

Također sam pretpostavila da bi gluhi znakovatelji možda mogli biti dobri u „čitanju“ (dakle prepoznavanju) neverbalnih znakova kod drugih ljudi jer su usmjereni na govor tijela i izraze lica. Iako u tom području nema istraživanja, osim jednog nedavno provedenog, iskustvo s gluhim srednjoškolcima govorilo mi je da bi to moglo biti točno.

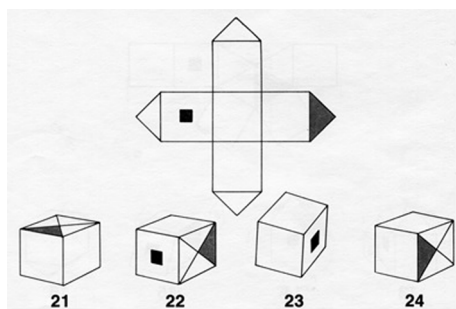
Kako bih to ispitala, provela sam istraživanje na tri skupine sudi-onika: na skupini čujućih koji ne poznaju znakovni jezik, skupini gluhih koji ne poznaju ili slabo

poznaju znakovni jezik (oralni gluhi) i na skupini gluhih kojima je znakovni jezik glavni jezik koji svakodnevno koriste u komunikaciji (gluhi znakovatelji).

REZULTATI ISTRAŽIVANJA

Skupine gluhih i skupina čujućih razlikovale su se u rezultatima na svim testovima, osim na testu pamćenja smještaja slika, na kojem su sve tri skupine imale slične rezultate. Dakle, ni gluhoća ni poznavanje znakovnog jezika ne doprinose razvoju te sposobnosti.

Pokazalo se da su gluhi koji komuniciraju znakovnim jezikom značajno bolji od čujućih i oralnih gluhih u rasponu prostornog pamćenja, na težem testu mentalnih rotacija, koji zahtijeva i mentalne transformacije (mrežu lika u glavi sklopiti u trodimenzionalni lik, vidi sliku 1), razlikovanju lica u profilu i u sjeni, prepoznavanju emocija (vidi sliku 3) i čitanju neverbalnih znakova kod ljudi koji međusobno komuniciraju (kratki filmovi).

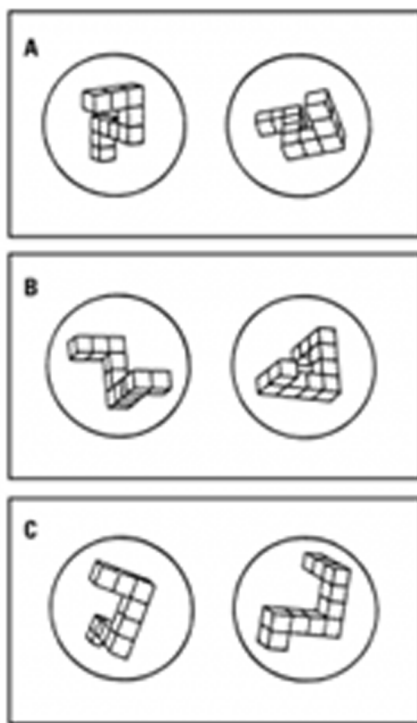


Slika 1: Složeniji test mentalnih rotacija

Gluih znakovatelji značajno su točnije prepoznali emocije tuge i ljutnje od oralnih gluhih, a od čujućih bolje prepoznaju tugu, ljutnju i gađenje. Također su bili brži na oba testa mentalnih rotacija

od čujućih i oralnih gluhih. Dakle, brži su u zamišljanju slika predmeta u glavi i obrtanju tako da to što smo zamislili vidimo u drugom položaju, a brzi su i u zamišljenom sastavljanju mreže lika u trodimenzionalni lik, obrtanju te zamišljene slike u glavi i uspoređivanju slika.

Oralni gluhi postigli su bolje rezultate od čujućih na testu raspona prostornog pamćenja. Postižu jednako dobre rezultate kao gluhi znakovatelji na lakšem testu mentalnih rotacija (slika 1) i bolje rezultate nego čujući. Na testu prepoznavanja emocija oralni gluhi značajno su bolji od čujućih u prepoznavanju ljutnje i gađenja. Bolji su od čujućih i na testu čitanja neverbalnih znakova.



Slika 2: Jednostavniji test mentalnih rotacija

Dakle sama gluhoća pozitivno utječe na sposobnost manje zahtjevnih mentalnih rotacija, prostorno pamćenje, razlikovanje lica i prepoznavanja emocija te na čitanje neverbalnih znakova, ali u značajno manjoj mjeri nego poznavanje znakovnog jezika.

Poznavanje znakovnog jezika pozitivno utječe na razvoj prostornog pamćenja, sposobnost mentalnih rotacija, razlikovanja lica, prepoznavanja emocija i čitanja neverbalnih znakova. Sve su to životno vrlo važne vještine i sposobnosti.

ZAKLJUČCI

Nedostatak sluha nema negativan utjecaj na vidno-prostorne kognitivne sposobnosti, prepoznavanje emocija i sposobnost čitanja neverbalnih znakova u ljudskom ponašanju. Naprotiv, poznavanje znakovnog jezika dovodi do superiornosti gluhih znakovatelja u tim sposobnostima.

Rezultati dobiveni ovim istraživanjem ukazuju nam da bi obrazovna očekivanja od gluhih učenika u području usvajanja matematike, informatike, fizike, kemije i biologije trebala biti značajno veća nego što je tako zaista u praksi. Kada bi obrazovni sustav bio „pravedan“ prema gluhim, bilo bi puno više gluhih arhitekata, građevinara, stomatologa, dizajnera, inženjera itd. jer posjeduju sposobnosti važne za usvajanje znanja i stručnosti u tim područjima.

Dobre sposobnosti prostornog pamćenja koje nalazimo kod gluhih važne su između ostalog i u navigaciji pa gluhe možemo vidjeti kao uspješne vozače, jedriličare, osobe koje se bave orijentacijskim trčanjem, planinarenjem itd.

Mentalno predočavanje nije korisno samo u usvajanju matematike i znanosti već pomaže u učenju čitanja, pisanja i pri razumijevanju teksta. U nastavi hrvatskog jezika korištenje mentalnih predodžbi,



Slika 3: Test prepoznavanja emocija – zadatak je prepoznati dvije emocije na svakoj slici

pripovijedanje na znakovnom jeziku i dramatizacija mogu značajno olakšati usvajanje rječnika, razumijevanje sadržaja, umjetnički doživljaj i povezivanje s vlastitim iskustvima.

Vidno-prostorne sposobnosti, osobito mentalno predočavanje, važne su u izumiteljstvu pa je to područje u kojem su mnoge gluhe osobe dale značajan doprinos. Zanimljivo je da se među gluha nalazi i velik broj osoba kojima je izumiteljstvo hobi.

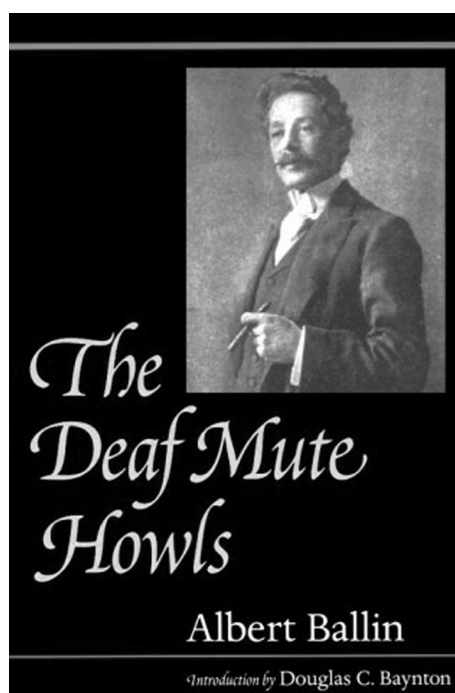
U području razlikovanja lica, bolji rezultat gluhih znakovatelja, u odnosu na druge dvije skupine, upućuje na mogućnost obrazovanja i zapošljavanja u profesijama za koja je značajno razlikovanje lica te pojačana osjetljivost na razlike u pojedinačnim obilježjima lica. To su različita umjetnička zanimanja kojima su gluhi skloni (slikarstvo, kiparstvo, fotografija, gluma), osiguranje na aerodromima ili kriminalistika.

Dobre sposobnosti gluhih, ali i čujućih osoba koje su izvorni znakovatelji, u području uočavanja i točnog tumačenja neverbalnih znakova u ljudskom ponašanju davno su prepoznate. Leonardo da Vinci, koji je imao iskustva s gluhim osobama i znakovnim jezikom

(podučavao je gluhog slikara) objašnjavao je svoju metodu učenja:

„Crteži ljudskih tijela moraju imati držanje usklađeno s aktivnostima u koje su uključeni, tako da kada ih vidite, znate što misle ili osjećaju. To se može postići oponašanjem pokreta gluhonijemih, koji govore pokretima ruku, očiju, obrva i cijelim tijelom... Nemojte se smijati što predlažem da vas podučava osoba bez govora... bolje će vas naučiti putem djela nego svi drugi majstori putem riječi.“

Američki gluhi glumac Albert Ballin u svojoj knjizi „The Deaf Mute Howls“ već 1930. godine ističe kako bi znanje znakovnog jezika moglo pomoći glumcima.



Slavni čujuć glumac nijemog filma Lon Chaney, koji je bio sin

gluhih roditelja i odličan u znakovnom jeziku, smatrao je da bi učenje znakovnog jezika pomoglo glumcima u mimici lica i neverbalnoj komunikaciji tijelom.

U doba nijemog filma odlične sposobnosti „govora tijela“ gluhih bile su prepoznate i cijenjene pa je bilo više gluhih glumaca u filmskoj industriji nego danas. Američki gluhi slikar Granville Redmond (1871-1935) bio je blizak prijatelj Charlieja Chaplina, učio ga je američki znakovni jezik i pomagao mu u razvoju njegove glumačke tehnike.

Važno je nastaviti raditi na smanjenju predrasuda o intelektualnim sposobnostima gluhih jer „Gluhi mogu sve, samo ne čuti!“, kako je rekao nekadašnji gluhi rektor sveučilišta Gallaudet, King Jordan. Postoje važne sposobnosti i vještine u kojima su gluhi značajno bolji od čujućih.

Puno hvala svima koji su sudjelovali u istraživanju!



Vesna Ivasović



SENZIBILITET OKOLINE - HRVATSKI ZNAKOVNI JEZIK

Što očekujemo od ulaska u EU? ... Kakve promjene u vezi HZJ-a?

Znakovni jezik je najistaknutija karakteristika osoba oštećena sluha. On je, poput svih drugih jezika, komunikacijski sustav koji se koristi za razmjenu informacija među ljudima.

Nekad se smatralo da je znakovni jezik isključivo jezik zajednice gluhih osoba, no danas je prepoznat kao jezik gluhih i nagluhih osoba koje imaju zaseban kulturni i jezični identitet te kao jedan modificiran jezik i za osobe s komunikacijskim teškoćama.

Svjedoci smo da se hrvatski znakovni jezik već primjenjuje u svakodnevnom životu građana, a uključen je i u medije (prevođenje sadržaja vijesti te drugih zanimljivih emisija na nacionalnoj televiziji na znakovnom jeziku). Porast interesa za tečajeve hrvatskoga znakovnog jezika u redovnim školama i u raznim udrugama iz godine u godinu pokazuje nam da su naši sugrađani prepoznali potrebu učenja ovog jezika te davanje podrške osobama oštećena sluha i osobama s komunikacijskim teškoćama. Unatoč intenzivnom promicanju i senzibiliziranju okoline, borba za priznavanje znakovnog jezika još traje.

Kad bi znakovni jezik bio zakonom priznat, sve to bi omogućilo osobama oštećena sluha **lakše integriranje u socijalnu sredinu.**

Obrazovni sustav bi im bio pristupačniji te bi se u konačnici lakše i zapošljavali.

U Centru za odgoj i obrazovanje «Slava Raškaj» u Nazorovoj 47, za učenike oštećena sluha i učenike s komunikacijskim teškoćama održava se predmet Hrvatski znakovni jezik (HZJ) koji omogućava efikasnu komunikaciju.

Kao jedan od najvažnijih ciljeva učenja HZJ-a za učitelje, predmetne profesore i djelatnike je razvijanje i odgajanje pozitivnog i ravnopravnog odnosa prema gluhih i nagluhim osobama, kao i osobama s komunikacijskim teškoćama, prvenstveno djeci i njihovom društvenom okruženju, osobito kroz zajedničke planirane akcije s njihovim roditeljima i udrugama. Učenjem znakovnog jezika kao i njegovom uporabom roditelji mogu iskoristiti svoje mogućnosti komunikacije s djecom oštećena sluha i djecom s komunikacijskim teškoćama.

U našem Centru rezultati početnih akcija u učenju HZJ-a kao izbornog predmeta za učenike srednje medicinske škole vidljivi su i u velikom broju zainteresiranih učenika. Time je potaknut određeni broj učenika koji su uključeni u učenje znakovnog jezika kako bi u skladu s obrazovanjem doprinijeli u svakodnevici gluhih i nagluhih osoba, posebice djece koju se uključuje u školski obrazovni sustav.

I time je potaknuto da nakon završenog srednjoškolskog obrazovanja mogu u svojoj struci komunicirati s osobama oštećena sluha. Uvjereni smo da je sama akcija vrijedna pomoći i podrške šire društvene zajednice kojoj je

zapravo u konačnici i namijenjena. Već desetljećima nefleksibilni hrvatski sustav gluhoću ne smatra 100-postotnim, već 70-postotnim oštećenjem, za razliku od sljepoće koja znači 100-postotnu invalidnost. «Javnost je dovoljno senzibilizirana i više ne postoji stigmatizacija gluhih osoba, ali još uvijek postoje predrasude, kruti stavovi, diskriminacija, ...»

Gluhe osobe se još uvijek susreću s predrasadama čujuće okoline da su nesposobne za rad, zbog nedovoljne informiranosti o oštećenju sluha i nedostupnosti informacija unatoč modernoj i naprednoj tehnologiji. Općenito u društvu još nije dovoljno razvijena svijest o pozitivnoj slici gluhih osoba. Najveća barijera u zapošljavanju osoba oštećena sluha, koju je i najteže ukloniti, je mentalna barijera u glavama pojedinaca.

Ulaskom Hrvatske u EU, nadajmo se nekim pozitivnim promjenama:

- **zakonskom službenom priznanju hrvatskog znakovnog jezika**
- **boljim pravima za gluhe i nagluhe osobe**
- **pravima na slobodan izbor u vezi obrazovnog sustava**
- **lakšem zapošljavanju svih osoba oštećena sluha bez obzira na govorni model (bez govora ili nerazumljiv govor).**

Ružica Kežman, prof. def.

KAZALIŠNA RADIONICA KAO UČIONICA ZA PREVLAĐAVANJE DISKRIMINACIJE OSOBA S POSEBNIM POTREBAMA

Međunarodna kazališna radionica „Edukativni teatar kao mjesto nadilaženja diskriminacije osoba s posebnim potrebama – EDUCATHE“ održala se od 9. do 14. travnja 2013. godine u dvorani TNT Centra za kulturu Trešnjevka, a novac za organizaciju je dobiven od Agencije za mobilnost i programe EU.



Na radionici je sudjelovalo pet osoba s invaliditetom iz Finske, Latvije, Rumunjske i Grčke, te sedam sudionika koji koriste kazalište kao medij osobnog izražavanja iz Belgije, Njemačke, Grčke, Slovenije, Bugarske, Slovačke te Češke. Uz njih, na radionici je sudjelovalo i pet osoba iz Hrvatske od kojih su četiri osobe s invaliditetom. Voditelj radionice bio je sociolog Ivan Hromatko.

Glavni cilj radionice bio je prijenos znanja o korištenju teatra u edukativne svrhe – posebice po pitanju nadilaženja diskriminacije osoba s invaliditetom – ali ne manje važno je i to što je ova radionica mjesto međunarodne interakcije osoba s

invaliditetom i ostatka društva.

Radionica je bila zapravo zamišljena kao „obred prijelaza“ kojeg je antropolog Victor Turner otkrio promatrajući život u plemenima Afrike i Azije i zajedno s kazališnim redateljem Richardom Scechnerom razvio kao kazališnu

verziju. U šest dana radionice slijedili smo taj Turnerov putokaz prolazeći kroz tri planirane faze.

Najprije smo pozvani da uđemo u prvu fazu, fazu rastajanja ili slobodu od uloga, uloga koje inače igramo u svakodnevnom životu. Gospođa Dijana Frančešević bi nas uvodila kroz vježbe opuštanja kako bismo osvijestili svoje postojanje, emocije, prave nas.

Bilo je to posebno iskustvo poniranja u sebe. Ujedno smo mogli i sve bolje prepoznavati kako je kazalište prostor slobode, ali i prostor interakcije, kako nas glumaca međusobno, tako i nas s publikom. Kazalište je i mjesto gdje se može

kritički razmišljati o invaliditetu i o diskriminaciji te o njezinom prevladavanju.

U drugoj smo fazi kroz „akcije istraživanja“ istraživali i propitivali se o raznim pozitivnim i negativnim emocijama, kako one djeluju na drugoga, i istraživali načine kako ih prevladati, kontrolirati, kako se međusobno bolje razumjeti. U toj fazi nam je bilo važno dati publici na pozitivan način poruku o solidarnosti spram osoba s invaliditetom, prevladati strahove i razočaranja.

Polako smo ulazili i u treću fazu, sve dublje ulazeći u istraživanja različitih situacija, značenja, uloga, a sve da bismo pronašli neke akcije ili događaje koje želimo podijeliti s publikom, koji su bili pozitivan pomak u prevladavanju raznih prepreka u životu.

Objedinjavali smo neverbalnu i verbalnu komunikaciju (geste, pokret, zvuk, glas, riječi, priču) i polako oblikovali - stvarao se performans.





Performans je izvelo više sudionika. Glumili smo događaje, životne situacije i doživljaje – „restoran“, „kino“, „Lav – plesači“, „ogledalo“, „Maske+magnet+skulpture“. Sve je bilo začinjeno i prekrasnom pjesmom koju je izvela Bel-

gijka Caroline Rottier. Svi su bili oduševljeni. Osjećali smo se ponosno i moćno.

Nadamo se da ćemo to postići i u stvarnom životu, te da će biti manje diskriminacije osoba s posebnim

potrebama, a da će naša komunikacija i interakcija biti sve bolja.

Lino Ujčić

išljanja - razmišljanja - razmišljanja - razmišljanja - razmišljanja - razmišljanja - razmišljanja - razmišljanja -

PLES JE ŽIVOT

Kad bih pročitala sve rječnike na svijetu, ne bih pronašla riječ koja bi točno opisala ono što se događalo u Beogradu, bilo na sceni, bilo u slobodno vrijeme ili ono što se događalo među nama.

Neka čudna energija koja nas je pokretala bila je prisutna od samog početka, a nije nas napustila ni sa suzama koje su nekima potekle niz lice tijekom polaska svojim svakodnevnim životima.

Na tjedan dana smo se prebacili u neku drugu dimenziju, neki drugi čudnovati svijet gdje je ono što nas čini jednakima naša različitost. Došla sam na radionicu ne znajući ništa, ulazila sam u to polako kao da oprezno ulazim u hladno more...

Dok nisu došli svi ti ljudi, gurnuli me i, iako isprva preplašeno, tako sam se lako navikla na to i brzo proplivala u moru inspiracije uživajući u svakom trenutku.

Na radionicama smo puno radili i plesali, držali se zajedno u svim trenucima... Toliko drugih svjetova, drukčijih karaktera, toliko

suprotnih mišljenja i različitih generacija, a pod jednim krovom sve je to tako nevažno. Ono što je bilo važno je to da smo zajedno, da iz ničega nastane nešto, da svatko zasluži svoj pljesak, da svatko od nas ne skida osmijeh s lica...

U tome smo na kraju i uspjeli. Mislim da smo se na kraju svega mogli svi pogledati u ogledalo s ponosom, nasmijati se i čestitati si na dobro odrađenom poslu. Svatko od nas je otišao s ove radionice s nekim novim saznanjem o sebi, svatko se od nas zagledao malo dublje u vrijednosti koje nam život pruža...

Ja moram priznati da mi je ovo društvo otvorilo oči, pokazalo mi jedan drugi čarobni svijet koji odskače od uobičajenog

i zato sam zahvalna na svim novim prijateljima koje sam stekla, koje sam upoznala, a najbitnije od svega, koje sam jako

zavoljela i koji su obogatili moj život svojim postojanjem.

Suzana Filipović



danja - događanja - događanja - događanja - događanja - događanja - događanja - događanja - događanja - do

BERLINSKE DEMONSTRACIJE 2013.

U Berlinu su 14. lipnja 2013. održane demonstracije, zapravo prosvjed gluhih i njihovih prijatelja- podržavatelja za priznavanje Nacionalnog znakovnog jezika.

Iako je u Njemačkoj znakovni jezik priznat već 2002. u okviru zakona o diskriminaciji invalida, još uvijek nije priznata kultura gluhih, a sami gluhi nisu dovoljno društveno prihvaćeni. Zbog toga i dalje nailaze na prepreke poput nedostatka tumača i institucija koje odbijaju koristiti prevoditelje u komunikaciji s gluhima, što je veliki problem pri sudskim postupcima. Interes za potrebe gluhih i nagluhih u Njemačkoj je u 2013. godini jako porastao.

To je istaknuo i Ralph Raule, predsjednik Udruge gluhih

Hamburg: „Čini se da se stav prema gluhima mijenja u glavama Savezne vlade i da će se za gluhe napokon nešto dobro učiniti.“

To je izjavio nakon što je njemačka premijerka Angela Merkel odgovarajući na pitanja rekla: „Znakovni jezik nije samo alternativna komunikacija nego kulturna vrijednost i potrebno je stvoriti inkluzivno društvo.“



Pozivajući se na odluku Europskog parlamenta od 17. lipnja 1988. kako je znakovni jezik punopravni jezik u državama članicama Europske unije, Njemački je savez gluhih upravo tim prosvjedom obilježio godišnjicu donošenja te rezolucije.

Na prosvjedu je istaknut niz zahtjeva:

1. sprječavanje bilo kakvog oblika diskriminacije gluhih građana i njemačkog znakovnog jezika
2. jačanje svijesti o važnosti znakovnog jezika
3. osiguranje sredstava za promociju i istraživanje znakovnog jezika i kulture Gluhih

GEBÄRDENSPRACHE MACHT STARK!



AKTIONSTAG 14. JUNI 2013 IN BERLIN



»»»» MACHT MIT! KOMMT ZAHLREICH NACH BERLIN!! MACHT MIT! ««««

4. prepoznavanje znakovnog jezika kao bogatstva u društvu različitosti

5. uvođenje i provedba dvojezičnih obrazovnih planova.

Kako je znakovni jezik ljudsko pravo, tako su gluhi tražili neograničeno korištenje njemačkog znakovnog jezika u svim situacijama:

1. Rana intervencija

- učenje znakovnog jezika od najranije dobi

- savjeti za roditelje gluhe djece

2. Strukovno obrazovanje

- uvesti kurikulum

- promovirati kulturu gluhih

- osposobljavati nastavnike

- osiguravati obrazovanje u redovnim školama uz stručnu pomoć

3. Strukovno osposobljavanje

- izbor zanimanja

- uklanjanje barijera pri rehabilitaciji gluhih

- provoditi kontinuirane edukacije

- cjeloživotno učenje

4. Radni vijek

- slobodan pristup tržištu rada

5. Sudjelovanje

- sudjelovanje u društvenom, kulturnom i političkom životu uz obaveznu uslugu i pomoć tumača znakovnog jezika.

Mladost, transparenti i plakati ispred zgrade Vlade valjda će uroditi plodom – njemački znakovni jezik dobit će svoje mjesto pod suncem kojeg s pravom zaslužuje!

Lino Ujčić



„Noć muzeja“



Udruga „Kazalište, vizualne umjetnosti i kultura Gluhih - DLAN“ predstavila se izvođenjem predstave „Devet mjeseci i deset minuta“ na poziv organizatora, Tifloškog muzeja.

Predstava je održana 25. siječnja 2013. u okviru bogata programa na kojem su se još predstavili:

- Kazalište slijepih i slabovidnih Novi život s predstavom za djecu „Ispeci, pa reci“
- plesni studio Nikoline (u invalidskim kolicima), Centar za rehabilitaciju Dubrava
- Mario Perčinić, slijepi glazbenik na australskom didgeridoo

- Kristijan Bezuh, gluhoslijepi slikar, Hrvatski savez gluhoslijepih osoba Dodir

- Kazalište slijepih i slabovidnih Novi život, performans Vojina Perića

- glazbena grupa ELEMENTAL, kao poseban gost večeri.

Tiflološki muzej je specijalni muzej, a njegov naziv potječe od grčkih riječi "typhlos" (slijep) i "logos" (kazivanje, govor, misao, razum).

Taj muzej je javna državna ustanova koja prikuplja, čuva, proučava i dokumentira

materijalnu i nematerijalnu građu vezanu uz osobe s invaliditetom, s naglaskom na osobe oštećena vida. Svojim djelovanjem nastoji upoznati društvenu zajednicu sa svijetom osoba oštećena vida, te na taj način poticati harmonične i tolerantne odnose među ljudima, uvažavajući individualnost svake osobe.

To je mjesto u kojem se osobe s invaliditetom mogu aktivno uključiti, a istodobno društvenoj zajednici omogućuje da upozna život invalidnih osoba.

Bila je to noć za druženje, za uživanje u bogatstvu umijeća, vrijeme kad smo mogli svim posjetiteljima pokazati naše nade, snove, podijeliti razmišljanja, upoznati ih s našim brigama, ali i pružiti im našu radost bavljenja umjetnošću.

Lino Ujčić



Vijest

Jasmina Švelec i Ružica Kežman, profesorice defektologije iz Centra za odgoj i obrazovanje «Slava Raškaj», održale su predavanje i radionicu «**Načini komunikacije s osobama oštećena sluha**» na 14. stručnom skupu s međunarodnim sudjelovanjem Udruge medicinskih sestara i zdravstvenih tehničara u gastroenterologiji i endoskopiji Hrvatske, u Šibeniku, na poziv te Udruge.



Jasmina Švelec

U uvodnom dijelu se govorilo općenito o povijesti Gluhih. Gluhi ljudi su u prošlim vremenima bili zakinuti za mnoge stvari jer su ih gledali kao „drugačije“ i nisu ih prihvaćali. Aristotelova filozofija u vezi gluhoće je bila da „Gluhi ne mogu biti obrazovani jer ne čuju, stoga ne mogu učiti.“ U Grčkoj su Gluhi bili jednaki barbarima jer nisu govorili grčki.

U srednjem se vijeku smatralo da ljudi koji su gluhi od rođenja ne mogu imati vjeru, stoga su im vrata crkve bila zatvorena. Na gluhoću se gledalo kao na Božju kaznu ili se smatralo da tom osobom vladaju zli duhovi. Veliki značaj za prihvaćanje i razumijevanje gluhih osoba imali su talijanski i španjolski učitelji gluhe plemićke djece. Charles Michel De L'Epee,

svećenik iz Francuske, uvelike se ističe kao promicatelj znakovnog jezika i obrazovanja gluhih. Vrijeme od 1840. do 1912. bilo je "zlatno doba obrazovanja gluhih", kada se intenzivno razvija američki znakovni jezik.

Početak hrvatske surdopedagogije počinje u Zagrebu 1885. kada je Adalbert Lampe otvorio prvu privatnu školu za gluhe, koja je 1891. prerasla u Zemaljski zavod za gluhonijeme, a od 1979. nosi ime Centar „Slava Raškaj“.

Europski parlament je usvojio Rezoluciju o znakovnom jeziku 1988. godine, priznajući ga kao

prvi jezik gluhih.

U zemljama Europske unije znakovni jezik je priznat kao jezik kulturne manjine, a kod nas u Hrvatskoj, unatoč intenzivnom promicanju i senzibiliziranju okoline, borba za priznavanje znakovnog jezika još traje.

Predavačice su govorile o gluhoći i naglušnosti, o različitim oblicima komunikacije koje koriste osobe oštećena sluha kao i o razlozima za učenje hrvatskog znakovnog jezika. Znakovnim se jezikom mogu, uz podršku prevoditelja, dobiti sve potrebne informacije iz javnog života, bez obzira na to što on nije bogat riječima kao govorni jezik.

Ružica Kežman je govorila o svom iskustvu u komunikaciji sa čujućom okolinom.

Govorile su o informativnoj zrelosti, o tome da su čujućim informiraniji te da će uvijek biti ispred nas gluhih po informiranosti. Da je gluhima nedostupno samo usmeno priopćenje raznih informacija i da zbog toga nastaju nesporazumi, kratki spojevi u komunikaciji.

Uspješno je realizirana vizualna radionica na kojoj je prisustvovalo oko 60 medicinskih sestara i tehničara koji su htjeli naučiti medicinske izraze na znakovnom jeziku. Cilj radionice je bio upoznati medicinske stručnjake s mogućim načinima komunikacije s osobama oštećena sluha kako bi im olakšali integraciju u društveni život zajednice.

«Kako razgovarati s gluhim pacijentima... ako ne znate znakovni



kako

Ružica Kežman

jezik». Da bi se smanjili komunikacijski problemi gluhih i nagluhih osoba, koriste se razni postupci unapređivanja komunikacijskih vještina, kao što su čitanje govora s usana, učenje ručne (dvoručne i jednoručne) abecede i korištenje slušnih pomagala u osoba koje imaju očuvan određen postotak sluha. Na radionicama su bile pokazane vježbe očitavanja s usana – riječi, rečenica, sličnih pojmova.

Na radionicama znakovnog jezika dajemo korisne savjete o tome

i na koji način u svakodnevnoj praksi pristupati gluhom pacijentu. Radi promicanja znakovnog jezika te radi lakšeg i boljeg razumijevanja gluhog pacijenta, učimo pokazujući znakove kroz osnove komunikacije (upoznavanje, ime-na (abeceda), zamjenice, pozdrav, uža i šira obitelj, medicinski izrazi).

Zaključak: Kako bi sporazumijevanje bilo

što lakše i bolje, pozitivan odnos medicinskog djelatnika s gluhim

pacijentom je itekako odlučujući za uspjeh većine terapijskih i savjetodavnih uloga zdravstvenog osoblja i gluhe osobe. Važni čimbenici su vrijeme i strpljenje te se na taj način stvara komunikacija i razumijevanje za pacijentove tegobe i probleme.

U komunikaciji s gluhom osobom u prvom je planu vizualni kontakt, tj. pogled usmjeren ka licu, a u drugom pojmovni znak koji se pokazuje ili slovka.

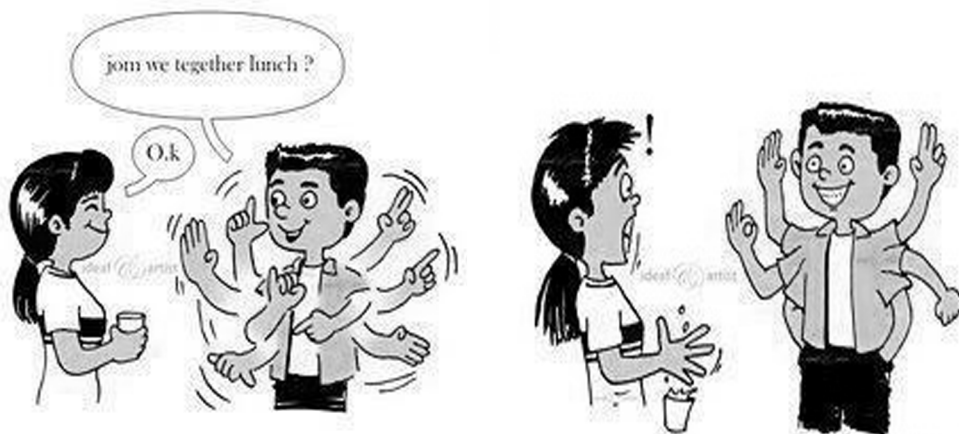
Najveću ulogu igraju facijalna ekspresija i mimika koje gluhi prvo uočavaju.

Vizualni oblici komuniciranja (ovisno o situacijama):

- a) pisanje i čitanje
- b) čitanje s usana
- c) ručne abecede
- d) znakovni jezik.

Ako progovorimo jezikom srca, svi ćemo se sporazumjeti!!!

Ružica Kežman, prof. def.



SERIJA ZA MLADE „SWITCHED AT BIRTH“ DRUGO MJESTO NA LISTI GLEDANOSTI ABC FAMILY TV MREŽE!

Američka serija „Switched at Birth“ („Zamijenjeni na porodu“) jako je popularna među mladima u Americi. To je serija u kojoj glumi sve više gluhih glumaca, a nedavno je cijela jedna epizoda bila na ASL-u. Tinejdžerice Bay (čujuća) i Daphne (gluha) zamijenjene su u bolnici nakon poroda i odgajaju ih roditelji koji nisu njihovi.

To su slučajno otkrile u dobi od 16 godina. Serija prikazuje kulturu Gluhih kroz priču Daphne i Emmetta koji su gluhi i idu u školu za gluhe. Američke tinejdžerice poludjele su za Seanom Berdyjem, gluhim glumcem, i masovno odlaze na tečajeve ASL-a, ali i za drugim gluhim glumcima i glumicama. Serija je nevjerojatno doprinijela popularizaciji znakovnog jezika i zajednice Gluhih.

Kako je to biti gluhi u čujućem svijetu i biti čujućim roditelj gluhog djeteta za koju nisu znali da postoji, komplicirana je tema, a serija je ozbiljno razrađuje. Česte su scene na znakovnom jeziku između Daphne i Emmetta te Emmetta i njegove majke

Melody (glumi je Marlee Matlin), uz titlovanje za čujuće gledatelje. Scene na ASL-u su najsnažnije scene u seriji.

znakovnom jeziku! Naime, producenti su jako usmjereni na broj gledatelja i boje se riskirati da im ne padne



Epizoda demonstracija protiv zatvaranja srednje škole za gluhe je čitava na znakovnom jeziku. Odabrana je tema koja danas muči gluhe u cijelom svijetu, a to je zatvaranje škola za gluhe zbog smanjenja budžeta i sve većeg broja gluhe djece s umjetnom pužnicom.

Osim toga, time je obilježena dvadesetpetogodišnjica demonstracija na sveučilištu Gallaudet u Washingtonu, kada su gluhi studenti na tjedan dana zauzeli Sveučilište s ciljem postavljanja gluhog rektora, u čemu su i uspjeli.

Već samo uključivanje većeg broja gluhih glumaca u seriju bilo je vrlo hrabro, a kamoli snimanje cijele epizode na

gledanost serije. Pravo je iznenađenje da nisu imali ništa protiv pravog znakovnog jezika koji se mora titlovati za čujuće.

Naime, obično se, da bude jednostavnije čujućim gledateljima, scene snimaju na znakovnom govornom jeziku (ne koristi se gramatika znakovnog jezika već se govor prati znakovima). Smatra se da Amerikanci ne vole čitati i da uvođenje scena na znakovnom jeziku može dovesti do padanja gledanosti zbog potrebe čitanja titlova. Međutim, mnogi gledatelji izjavili su da im je drago što moraju biti više koncentrirani kod tih scena.



Sean Berdy i Vanessa Marano

Direktorica programa ABC Family TV mreže, Kate Jurgens, rekla je da je snimanje epizode na ASL-u bilo veliki rizik zbog mogućeg negativnog utjecaja na gledanost serije, ali da ju je ta mogućnost jako zaintrigirala jer je svijet Gluhih fascinantan, a tišina je vrlo moćna.

Kako je uopće došlo do ideje uključivanja gluhih likova u seriju? Scenaristica Lizzy Weiss navodi da je 2009. godine napisala scenarij, a televizijska kuća je tražila da djevojke zamijenjene u bolnici budu što više različite, tako da se roditeljima bude još teže povezati s djetetom.

To joj se svidjelo i odmah

je pitala slažu li se da jedna djevojka bude gluha. Kako joj je to palo na pamet? Dok je studirala na sveučilištu Duke, izabrala je predmet “Kazalište gluhih” i mnogi su je ismijavali što ga je odabrala, govoreći joj da od njega neće imati nikakve koristi.

Na tom predmetu naučila je malo ASL-a i ponešto o kulturi gluhih. Zbog scenarija, počela je istraživati kulturu Gluhih, posjećivati srednju školu za gluhe i kazališnu truppu Gluhih, čitati biografije i intervjuirati ljude.

Najviše ju je iznenadilo da većina gluhih s velikim G, ako bi im se ponudilo čarobnu tabletu koja će ih pretvoriti u čujuće, ne bi željela uzeti takvu

tabletu. Postoji ponos i identitet vezan uz stanje gluhoće pa većina članova zajednice Gluhih ne bi željela čuti – to joj je bilo fascinantno. Seriju ne gledaju samo oni koje zanimaju gluhi, već je popularna zbog svoje kvalitete, prikazivanja odnosa majke i kćeri, utjecaja rase i klase na odgoj i brojnih drugih stvari koje se u njoj prikazuju.

Pravilo u epizodi na znakovnom jeziku bilo je da u svakoj sceni bude najmanje jedna gluha osoba. Cilj je bio pokazati život iz perspektive Gluhih. Glazba nije isključena iz epizode jer su na taj način naglašena emocionalna stanja likova.

Epizoda nije o tišini i nedostatku zvuka već o jeziku i kulturi te o pogledu na svijet iz perspektive Gluhih, a perspektiva Gluhih je da njihovi unutrašnji životi nisu „tišina“, već su burni, puni emocija. Ova epizoda serije bit će zauvijek upisana u povijest televizije. Kod nas vjerojatno nikada neće biti prikazivana, ali tko zna... čuda se događaju!

Vesna Ivasović

Izložba Mingsheng Pija u Konfucijevom institutu u Zagrebu



Konfucijev institut u Zagrebu je u svibnju 2013. proslavio prvu godišnjicu postojanja prigodnim programom pod naslovom "Tjedan kineske kulture" u sklopu kojega je održana i izložba slika Mingsheng Pija. Mingsheng Pi je kineski slikar koji već niz godina živi u Zagrebu.

Tradicionalno kinesko slikarstvo i kaligrafiju počeo je učiti kao dijete. Prve nagrade iz slikarstva dobivao je još za vrijeme školovanja. U Konfucijevom institutu predstavio je slike pejzaža nastale u zadnjih dvanaest godina. Taj vremenski raspon namjerno je odabran jer u

njemu možemo pratiti metamorfozu Mingshengovog slikarskog izričaja od tradicionalnog kineskog pejzaža preko hrvatskog pejzaža u tradicionalnoj kineskoj tehnici, sve do nedavno nastalih radova koji predstavljaju posve osobno poimanje pejzaža.

Kao prvo, moramo reći par riječi o tradicionalnom kineskom pejzažu. Radi se o izuzetno starom slikarskom žanru koji su njegovale generacije umjetnika i amatera. U 11. stoljeću, za vrijeme dinastije Song (960. - 1127. g.), uobličava se kao izričaj koji će od tada nadalje biti izuzetno cijenjen, gotovo koliko i kineska kaligrafija, za koju se smatra da je bila i još uvijek je najcjenjenija umjetnost u Kini.

Ideja vodilja literata, ljudi koji su radili u carskoj birokraciji i u slobodno vrijeme slikali kako bi zabavili sebe i svoje prijatelje, bila je ta da od prirode samo 'posuđuju' elemente (planine, drveće, vodu) kako bi ih 'ispunili' vlastitim emocijama, a ne vjerno oponašanje oblika (za razliku od europskog tradicionalnog slikarstva gdje je naglasak baš na uvjerljivom oponašanju oblika).

Veliku pomoć u tom naumu slikari amateri iz dinastije Song imali su u materijalu kojim su slikali, a koji je bio isti onaj kojim su i pisali: kist od mekane životinjske dlake, tuš i izuzetno upojni papir. To je materijal koji ne dopušta pogreške. Slikar mora upregnuti svu svoju koncentraciju i umješnost kako bi

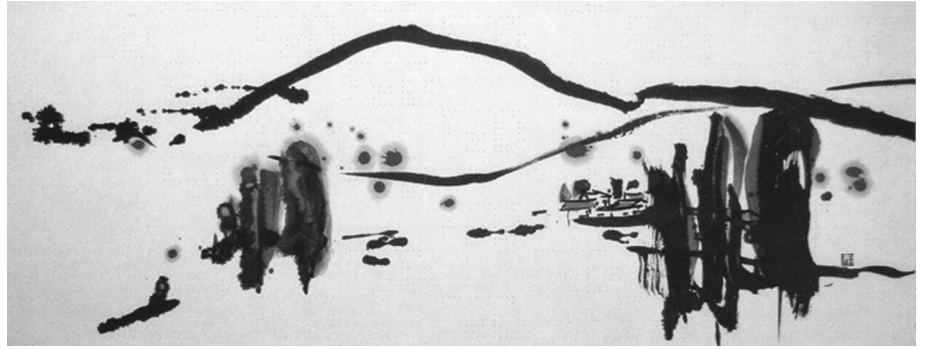
naslikao sliku. Nositelj slikarskog izričaja je linija, baš kao i u kineskoj kaligrafiji.

To je tehnika kojom slika Mingsheng Pi. Na slikama nastalim početkom 2000-ih možemo vidjeti kineske pejzaže nastale u tradicionalnom stilu.

Zatim, na slikama nastalim par godina kasnije, možemo vidjeti kako se u tradicionalni kineski pejzaž ‘useljavaju’ drvene kućice karakteristične za naše podneblje, zatim i pokoji utvrđeni grad. Niti planine nisu više visoke, a zamjenjuju ih ‘gorice’ s vinogradima.

Pravu eksploziju poteza i boje vidimo na slikama nastalim na Jadranu: crvenilo crjepova i plavetnilo mora uokvireno je kaligrafskim potezima, a bjelina papira sugerira kamen na podnevnom suncu.

Mingsheng je na najbolji način iskoristio tradicionalnu kinesku slikarsku tehniku kako bi zabilježio ono što je svima nama koji živimo



ovdje poznato, a opet, kada gledamo Mingshengove slike, sasvim novo.

Na slikama koje su nastale nedavno, možemo vidjeti kako je Mingshengovo poimanje pejzaža ušlo u novu, meditativnu fazu. Inspiracija mu je cjelokupno slikarsko iskustvo kojim raspolaže.

Kaligrafski potez je u prvom planu. Boje su stišane, jedva naznačene. Bjelina papira poziva gledatelja da ‘nastani’ ponuđeni pejzaž svojim razmišljanjima i osjećajima. Mingshengove slike pejzaža izložene na ovoj izložbi ne samo da predstavljaju izuzetno interesantan slikarski

opus, već i izuzetno vrijedan most među kulturama, i to ne samo između europske i kineske kulture, već i između kulture gluhih i čujućih, jer Mingsheng je gluha osoba.

U Zagrebu 10. lipnja 2013.

Iva Valentić

ljivosti - zanimljivosti - zanimljivosti - zanimljivosti - zanimljivosti - zanimljivosti - zanimljivosti - zanimljivosti

POZNATI SVJETSKI PUTNIK I NOVINAR U HRVATSKOJ

Joel Barish je američki novinar, svjetski putnik i voditelj emisije „No Barriers“ (Bez granica) koja prati standard života gluhih osoba diljem svijeta i ujedno medijski pokriva te promovira državu koju posjećuje. Tako je u periodu od 20. do 28. svibnja boravio i kod nas. Njegova poznata TV ekipa – snimatelj David Letkewitz i novinari iz Koreje, braća Park, Sung i Jong, u pratnji predsjednice udruge „Svijet tišine“ Vande Šagovac i tumača i prevoditelja znakovnog jezika Renate Hrsan, obišli su Zagreb, zagrebačku županiju, Pulu, Split, Dubrovnik, Ston...

Boravak u Hrvatskoj organizira-

la je udruga za kulturu osoba oštećena sluha Hrvatske „Svijet tišine“ i njima trebamo zahvaliti što smo se mogli družiti, razgovarati i saslušati tog nevjerojatnog čovjeka.

DeafNation

U studentskom domu „Stjepan Radić“ odnosno u njihovoj kinodvorani Forum pogledali smo projekciju fotografija iz raznih zemalja svijeta, a svaka fotografija zapravo čuva neku priču koju nam je Joel ispričao.

Već je sedam godina Joel Bar-

ish u potrazi za jedinstvenim pričama o nevjerojatnim ljudima i događajima.

Obišao je 70 zemalja. Njegovi programi dokazuju da su gluhi ljudi vješti, sposobni, inteligentni i jedinstveni i zato ih treba cijeniti i poštovati kao vrijedne članove društva. Izrazio je i svoju želju da njegovi programi budu dostupniji čujućima kako se ne bi ponavljalo da čujućii nameću gluhim ograničenja ili svoje stavove o





tome što i kako gluhi trebaju činiti. Zbog tih problema, razočaranja u komunikaciji čujućih s gluhima, pa čak i šokantnih primjera na koje je nailazio, Joel Barish je zajedno sa svojim bratom Jedom Barishom osnovao „DEAFNATION“ 2003. godine.

To je vodeća organizacija za prenošenje videosadržaja, vijesti, za prezentiranje događanja u svijetu gluhih te društveno umrežavanje.

To uključuje i DeafNation Expo - održavanje predavanja za gluhe diljem SAD-a koja se odvijaju jednom godišnje. Deafnation.com je njihova ekskluzivna društvena mreža koja gluhima nudi blogove i videa gdje se gluhe upoznaje s aktualnim vijestima, svjetskim događanjima i primjerima iz života istaknutih pojedinaca. Joel Barish je, kao glavni izvršni direktor Deafnationa, nominiran od Američkog sportskog saveza gluhih za

putem interneta, za stvaranje prve ICSD internetske stranice.

Istaknuo je: „Moj cilj je postići afirmaciju i dostupnost Deaflympics događanja svima. Posebice bih htio da se uključi što veći broj gluhih vrhunskih sportaša, da ne budu samo promatrači.“

Potom nas je pomoću fotografija „odveo na putovanje svijetom“. Najprije smo bili na Grenlandu i upoznali gluhog grenlandskog lovca Nielsa. Joel i Niels su čak ledenom brijegu dali naziv DeafNation Iceberg. U Nuuku, glavnom gradu Grenlanda, susreo je i dva gluha mještana te porazgovarao o njihovom životu. Vidjeli smo i vrlo neobičan hotel u kojem su boravili, koji je bio u obliku iglua.

Zatim smo otputovali do Šri Lanke gdje nas je upoznao sa školom za gluhe. Joel se učenicima pridružio na doručku, a oni su mu za dobrodošlicu izveli ples. Zapazili smo veliki red i disciplinu te djece. Vidjeli smo i gluhe ribare kako se bore s morskim psima, a posebno



U Etiopiji smo pak vidjeli puno ezgotičnih životinja i prijateljski raspoloženih ljudi. Dojmile su nas se njihove škole za gluha djecu.

Za Joela Barisha nema prepreka zato što svima pristupa sa svojim velikim, otvorenim i toplim srcem

i sve nas zadivljuje nevjerojatnim osjećajem za pronalaženje gluhih ljudi i njihovih priča u najudaljenim dijelovima svijeta.

Time sve nas obogaćuje i ispunjava ponosom i nadom kako za bogatu

kulturu gluhih nema prepreka.

Lino Ujčić

ljivosti - zanimljivosti - zanimljivosti - zanimljivosti - zanimljivosti - zanimljivosti - zanimljivosti - zanimljivi

ASHLEY FIOLEK

Ashley je gluha Amerikanka, državna prvakinja u motokrosu. Rođena je 22. listopada 1990. u gradiću Dearborn (Michigan) i gluha je od rođenja. Isprva je to za roditelje bio šok, a onda su je počeli voditi na kartanje s gluhima pa je počela učiti znakovni jezik.

Sa tri godine počela je voziti motocikl Yamaha PW 50. Iako su se roditelji bojali za njenu sigurnost, ona je znala da je rođena za to i nikad nije povrijedila ni sebe ni druge.

Kad joj je bilo osam godina, obitelj se preselila u St. Augustin (Florida). Tu je pohađala poznatu školu za gluhe i slijepe, najveću školu tog tipa u SAD-u. Uz školu, bavila se i maratonom, ali u centru njenog interesa ipak su ostale mototrtke.

Stalno je govorila: ja ću biti prvi mototrtkač i utrkiivat ću se s muškarcima. Željela je dokazati da to mogu i žene.

U sjeni stabala iza njihovog doma njen otac Jim izgradio je motociklističku stazu kako bi Ashley mogla izvoditi okrete, skokove i poznati „ups“. Ashley je trenirala četiri sata dnevno. Bio je to intenzivan trening usmjeren na jačanje snage i izdržljivosti. Dodatno je vježbala i u osobnoj teretani opremljenoj u njihovoj kući.

Kao tinejdžericu, roditelji su je vozili na natjecanja diljem SAD-a. Godine 2004. Ashley je bila pobjednica Loretta Lynna. To je



najveća amaterska utrka u zemlji koja se nalazi na ranču u Tennesseeju i u vlasništvu je country pjevača. Sa sedamnaest godina osvojila je WMA prvenstvo, što je ponovila i sljedeće sezone, unatoč slomljenoj kosti.

Osvojila je i zlatnu medalju na X-Games na ESPN 2009. I opet 2010. Intervju je dala na znakovnom jeziku, a njen otac je prevodio. Bio je to zaista izvanredan doživljaj, pravo čudo, jer vozač mora znati dobro prepoznati zvukove motora, a ona je tako izvrsna vozačica i pobjednica usprkos svojoj gluhoći.

Ashley je naučila razlikovati vibracije svog motocikla, a nedostatak sluha kompenzira oslanjajući se na vid. Zapravo ističe prednost vožnje u tišini - tako izbjegava stres i potpuno se predaje vožnji. Zato ju je i uzbudljivo gledati jer se osjeća ta čudesna povezanost nje i motocikla.



Ashley Fiolek

Ona često ističe: „Ja ne razmišljam o vibracijama, ni o bilo čemu drugome. Ja sam sada dio motocikla i sve se samo dogodi. To je tako prirodno.“



Kad je napunila 20 godina, odlučila je ići u motociklističku trku bez pomoći roditelja. Njen otac je prije toga sve organizirao - putovanja,

raspored utrka i angažiranje sponzora i medija. Ashley je to htjela učiniti na svoj način.

Njezini roditelji Roni i Jim bili su nervozni i zabrinuti zbog opasnosti

do loma ključne kosti, a zbog pada 2012. je zadobila potres mozga.

Oporavak je trajao mjesec dana zbog čega je morala propustiti više utrka. Bez obzira na sve to, roditelji su ipak na kraju popustili jer su shvatili da sama mora iskušati svoje granice.

Pobijedila je u utrkama RedBud, Mi Washougal, Wa i Southwick, Ma i postala državni prvak, što joj je bio četvrti takav naslov.

Ashley ne staje ni na tome, njeni su planovi da natjecateljice dobiju više medijske pozornosti kao i više sponzora i financijske potpore.

Izazov su joj i natjecanja s muškarcima, koja su još opasnija i agresivnija, ali Ashley uz osmijeh kaže: „Znam što mogu!“

Lino Ujčić

đanja - događanja - događanja - događanja - događanja - događanja - događanja - događanja - do

Dragi čitatelji,

sponosom vam pišemo da smo imali čast i priliku sudjelovati na poznatim festivalima diljem Hrvatske i prezentirati naše radove i umijeća.

Naši članovi Dušan Došenović, Branka Rešetar, Lino Ujčić i Angel Naumovski bili su demonstratori i sudionici na spomenutim festivalima i besprijekorno su ispunili svoje zadatke te dostojno predstavili rad Udruge

“Kazalište, vizualne umjetnosti i kultura Gluhih – DLAN”.

Na Festivalu jednakih mogućnosti, s kojim surađujemo već 12 godina, naš je Lino predstavio radove i prezentirao najvažniji dio kulture Gluhih - znakovni jezik, koji je mnogo posjetitelja poželjelo naučiti.

Dušan je, nakon Angela, Jasminke, Milene i Bude, maestralno i sa stilom s pomoćnicima Linom i Brankom vodio performans pod nazivom „Odmorište za jezik“ na 17. festivalu „Cest is

D'Best“ i opravdao ime Udruge „DLAN“, kao i prethodnih performerera. Na najjačem festivalu „Floraart“ Dušan i Lino uspješno su priveli kraju izlaganje i predstavljanje svojih djela i kulture Gluhih.

Potom je Dušan nastavio svoju odiseju i otputovao u Valpovo, nastavljajući svoj ponosni i uspješni pohod na ljude koje je upoznao s radovima i djelima Udruge „DLAN“.

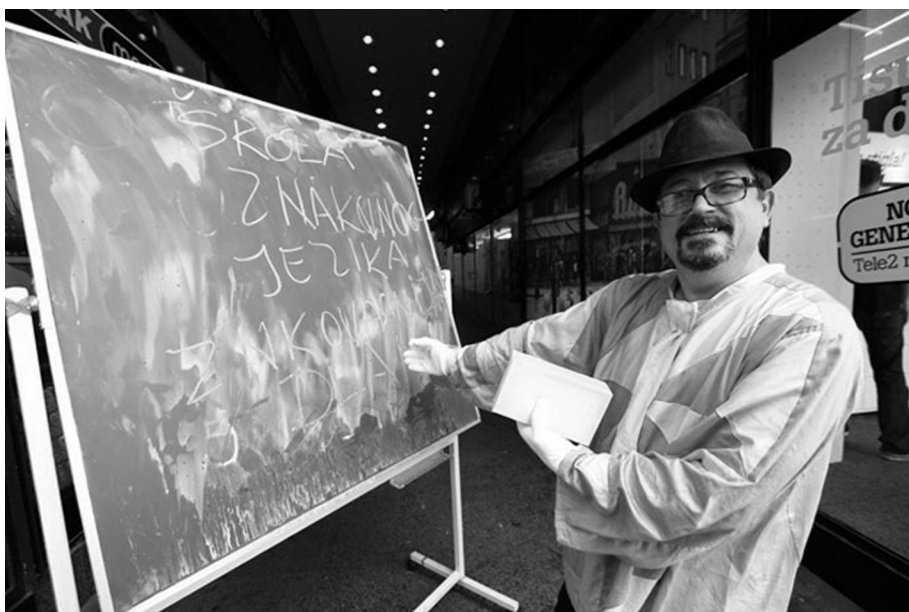
Nećemo stati ni nakon Valpova jer nas čekaju nova putovanja i otkrića diljem Hrvatske i Europe.

Angel Naumovski

I = YOU

FM
FESTIVAL IZUMAKA I PROJEKATA
FESTIVAL OF DESIGN PROJECTS
AND OBJECTS, ZAGREB
20-22. 10. 2013. G.







TIŠINA KOJA PLEŠE

Da li tišina može da pleše?

U tišini se može plesati, ali da li i sama tišina ima svoj ples? I šta više, da li tišina ima svoj aktivitet, mogućnost gibanja, delovanja, da bude van statičnog stanja?

Obično se ples stavlja u kontekst zvuka, muzike. Narodne igre, klasični plesovi, balet... imaju direktnu vezu sa melodijom (sledom muzičkih tonova koje slušalac doživljava kao celinu). Melodija se može opisati njenim (melodijskim) kretanjem, visinom i opsegom tonova, dinamikom između napetosti i opuštanja, kontinuitetom... Muzika pleše, to je jasno. Ali da li to može i tišina?

O tišini u muzičkim i pozorišnim delima

Kada se na sceni, u plesu, pojavi tišina, to postavlja obrnutu perspektivu u odnosu na uobičajenu postavku stvari u izvođačkim umetnostima. Publika (koja čuje) to doživljava kao manjak, nedostatak onoga što očekuje.

Jer tada muzika nije dominantan element izvođenja.



Igrači plešu u tišini. Tišina je zavladała. Osećanje nelagode se povećava što tišina duže traje. Slično se desilo kada je John Cage postavio muzičko delo 4'33 (ili "Četiri minuta, trideset tri sekunde"). Uputstvo koje je Cage napisao nalaže da izvođači ne sviraju instrumente tokom trajanja komada. Ceo orkestar se priprema za prvi stav, ali kada dirigent da znak da izvođači počnu sa sviranjem prvog takta, desi se upravo to da niko od muzičara ne svira. Svi sa punom koncentracijom čekaju da istekne vreme nesviranja.

Delo se obično doživljava kao "četiri minuta trideset tri sekunde tišine". U toj tišini se zapravo mnogo toga dešava. Ljudi gledaju izvođače koji se ne pomeraju, koncentracija

je potpuna, neko se povremeno promeškolji, veliko je iščekivanje šta će se desiti.

Cage je postavio tišinu kao muzičko delo, a definisao ju je kao odsustvo muzike. Muzika je prestala da bude stvar izvođenja, nego mišljenja. I ako zaleđen, zaustavljen, orkestar svira. I ako bez zvuka, postoji muzika. Onda možda i tišina može plesati?

Tišina, većina, manjina, gluve osobe i pozorište

Kao član Grupe „Hajde da...“ (koja je od 2008. realizovala veliki broj radionica savremenog plesa sa osobama sa i bez invaliditeta, organizovala radionice u školama sa ciljem da se promovišu inkluzivni principi u obrazovanju i u pozorišnom radu, i kreirala dve pozorišne produkcije u

kojima nastupaju igrači sa i bez invaliditeta - „Kriva za Gausa“ i „Reset“), imao sam prilike da se polako navikavam na tišinu kao element rada sa gluvim osobama.

Ipak, tišina me i dalje povremeno iznenadi, kada na primer nakon nekog uspešnog dela na radionicama izostane uobičajeni aplauz koji očekujemo u kulturi-onih-koji-čuju, odnosno kada aplauz ne proizvodi zvuk. Očekivanje da ću ga čuti, a umesto toga se pojavi tišina, me i sada povremeno iznenadi. Istovremeno mi povećava svest o tome da u različitim kontekstima (sub-kulturama), iste stvari se pojavljuju u potpuno različitim oblicima.

Nelagoda nastaje kada ne nađete na ono što je uobičajeno u vašem iskustvu (vašoj kulturi). Kada se nađem u društvu gluvih osoba i kada postanem manjina, zamene se uobičajene društvene pozicije. Tada oko mene svi govore znakovnim jezikom od koga ja znam svega par reči, neprijatnost raste upravo zato što ne znam kako da se ponašam u tim okolnostima, ne mogu da učestvujem u razgovoru. Pojačava se doživljaj da sam isključen, postaje mi dosadno, ali zapravo prilično tužno.

U tim situacijama se nadam da će se neko barem malo potruditi da i ja dobijem informaciju o onome o čemu

se razgovara. To iskustvo je povećalo moje razumevanje o tome kako je gluvoj osobi u okruženju koje čuje.

Kada o tome razmišljam u pozorištu i pokušavam da primenim ta iskustva, shvatam da je gluvim osobama teško da budu deo pozorišnog života, jer nemaju mogućnost da prate dramske predstave (pošto se u njima puno govori u „audio formatu“). Stoga na Regionalnom festivalu društveno angažovanog teatra „Van okvira – Off Frame“ koji Grupa „Hajde da...“ organizuje u Beogradu, uživo prevodimo predstave na znakovni jezik (prevode ih tumači Ivana Bučko, Marija Marković, Vera Jovanović i Desanka Žižić, na fotografiji br.1 tim redosledom).



Tumači za znakovni jezik

To naravno zahteva da se tumači za znakovni jezik pripreme tako što će unapred pogledati predstave (što nije uvek lako izvodljivo, jer neke predstave dolaze iz inostrans-

tva), kao i da tumači budu prisutni na sceni (što je trudnjava koje su izvodile predstavu u prvom momentu bilo zbunjujuće, jer nisu znali gde da postavе tumače). Ali kada se to jednom desi, svi počnu da doživljavaju prevodioce na sceni kao prednost, novi zanimljiv element. Samo znakovno prevodenje je preraslo u integralni deo predstava na Festivalu i nešto što povratno postaje važna oznaka Festivala.

Pravo na učešće u kulturi i umetnosti – dva primera

Od 2008. godine Grupa „Hajde da...“ je radila plesne radionice u kojima su učestvovalе osobe sa invaliditetom. U našim pozorišnim produkcijama (predstavama)

su nastupale gluve i slepe osobe. Trudili smo se da ostvarimo mogućnosti u kojima one mogu da se bave

savremenim plesom i razvijaju kao umetnici u tom polju. Nada je bila da će nakon rada sa nama, barem neko do njih nastaviti da se bavi plesom i biti prepoznat kao profesionalni umetnik.

U aprilu 2013. Bitef teatar iz Beograda i rediteljka Dina Radoman su pokrenuli rad na inkluzivnoj predstavi i na audiciji izabrali Stojana Simića i Danijela Todorovića (koji su prethodnih godina saradivali sa nama) da nastupaju zajedno sa igračima Bitef Dance Company. Time je stiglo zaslužen priznanje za njihov napor da se razvija u toj oblasti, kao i priznanje njihovom talentu.

Desilo se ono što se pre par godina nije očekivalo, a to je da će jedno gradsko pozorište uključiti u profesionalan rad i osobe sa invaliditetom. Promenila se perspektiva (barem plesne scene u Srbiji) a to je da profesionalni igrač nije samo baletski školovan pripadnik/ca talentovane opšte populacije, već da to može biti i pripadnik/ca neke marginalizovane grupe, koji/a na prvi pogled ne odgovara nekim starim standardima funkcionalnog plesnog tela.

U martu 2013. četiri organizacije – Kulturno društvo Center plesa, Udruga

„Kazalište, vizualne umetnosti i kultura gluhih – DLAN“, Beogradski Igrački Centar i Grupa „Hajde da...“ su realizovale plesne radionice na kojima su učestvovali gluvi mladi i mladi koji čuju iz Maribora, Zagreba i Beograda.

Radionice i prateća prezentacija za širu javnost (u formi plesne predstave, upravo pod nazivom „Tišina koja pleše“) su bile završna faza projekta „Heart beat hears the beat“ koje su ove organizacije realizovale godinu dana. Pre aktivnosti u Beogradu, organizovane su radionice u Zagrebu i „Festival gluhih“ u Mariboru.



Projekat je okupio veliki broj gluhih i nagluvih mladih i mladih koji čuju i pokušao da promoviše kulturu gluhih, kao i da razvija saradnju između gluhih osoba i ostatka zajednice. Takođe smo želeli da pokažemo da se gluve osobe

moгу itekako uspešno baviti plesom (savremenim, kao i nekim drugim formama plesa). Na prezenciji u Beogradu je učestvovalo oko 50 mladih ljudi, u publici je bilo oko 450 osoba, a mediji su izveštavali o ovom „nesvakidašnjem pozorišnom događaju“.



Šira javnost često smatra da se gluve osobe ne mogu baviti plesom („jer ne čuju“). Ovaj projekat i završna prezentacija su stoga preokrenuli do tada postojeću perspektivu (način razmišljanja o učešću gluhih i nagluvih osoba).

Upravo je razgovor koji je usledio sa publikom nakon prezentacije, pokazao da je publika ovo izvođenje gledala kao svaki drugi pozorišni čin, bez patetike i sentimentalnosti, a sa doživljajem da su učesnici bili predani onome što su izvodili na sceni.

Takođe, publika učešće gluhih osoba u plesu doživljava kao praktikovanje prava na bavljenje kulturom i umetnošću,



prava koje im je dugo bilo uskraćeno.

I tu se vraćamo na početak ovog teksta. Na prezentaciji „Tišina koja pleše“ Jure Masten, jedan od učesnik koji nije gluva osoba, igrao je na Cage-ovu kompoziciju 4'33 (za koju znamo da je muzičko delo bez muzike). Nije to tišina samo gluve osobe, to je i tišina osobe koja čuje.

U toj situaciji muzika prestaje da bude važna. Svi u sali su u istoj poziciji, a to je da gleda-

ju ples, čist, bez primesa, bez dodataka i ukrasa.

Ples postaje i kada Stojan (gluvi igrač savremenog plesa) stoji i gleda u publiku, kada na znakovnom jeziku govori: „Tu sam, gledaj me, zašto okrećem glavu“, kada skida crvenu košulju besa i kada onda Jure pretače taj očaj i bes u igru.

A onda se i ostali učesnici pridružuju, plešu, sa i bez muzike, ali sa istim pravom na ples. Tišina (puna koncen-

tracija skoro bez daha) koja je postojala u publici, plesala je sa njima na sceni. Da, te večeri to je bio dokaz, da i tišina može da pleše.

Grupa „Hajde da...“, Beograd
www.hajdeda.org.rs/okvirtela

Marko Pejović



Evo tu je lijek za gluhost - ali bojim se da je to mnogo svjetlosnih godina daleko



20



Henry Vidal



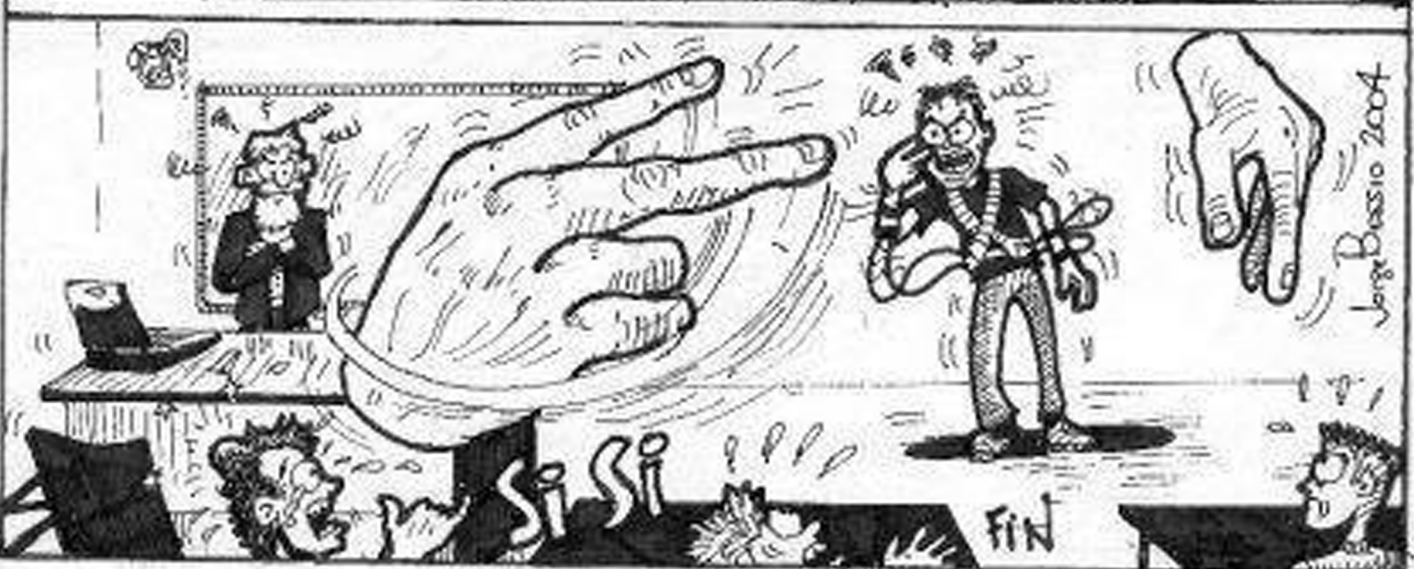
Kenny Vidal



Kenny Vidal

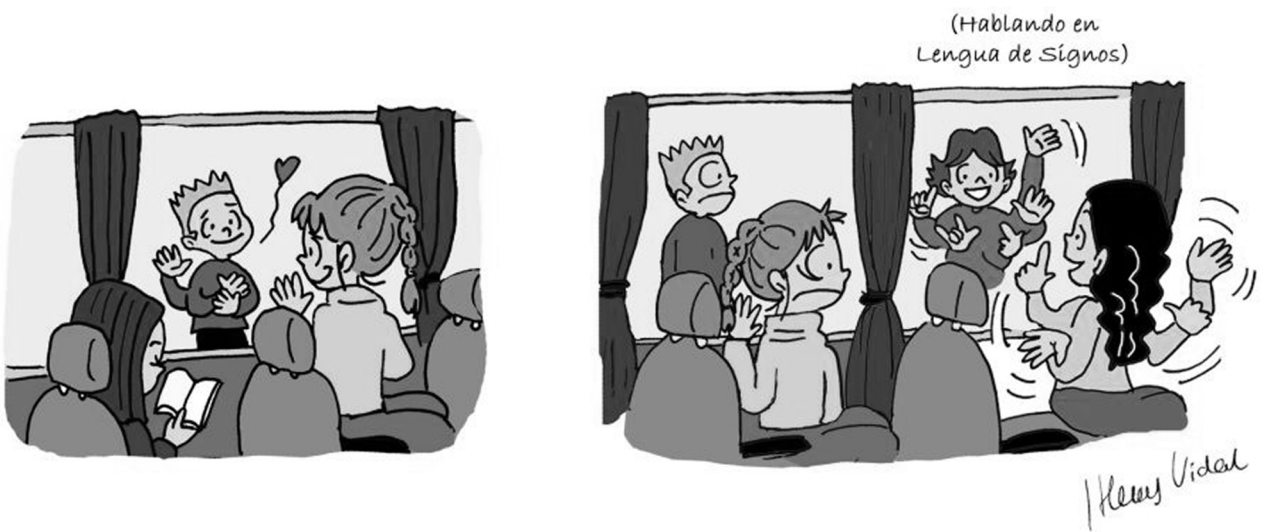


2010



THAT DEAF GUY

BY MATT & KAY DAIGLE



THAT DEAF GUY

BY MATT & KAY DAIGLE

